

Regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan Delsbo Waldorfskola i Hudiksvalls kommun

Beslut och rapport

Delsbo Waldorfskola, ideell förening
Box 71
820 60 Delsbo

2008-12-05
1 (4)
Dnr 54-2008:434

Genomförd regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan Delsbo Waldorfskola i Hudiksvalls kommun

Skolinspektionen har genomfört regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan Delsbo Waldorfskola i Hudiksvalls kommun. Besök gjordes i skolan den 22-23 april 2008.

Vid regelbunden tillsyn tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn och ungdomar att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Den regelbundna tillsynen av fristående skolor ska, förutom att granska hur väl utbildningen uppfyller statens krav, klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Den regelbundna tillsynen behandlar tre områden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Tillsynen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolinspektionens webbplats ([www.Skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.Skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Av bilagd rapport framgår hur den regelbundna tillsynen genomförts samt de bedömningar som gjorts av Skolinspektionen.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 5 mars 2009 ska Skolföreningen Delsbo Waldorfskola redovisa till Skolinspektionen, Inspektionsavdelningen i Stockholm, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Då ska också redovisas vilka åtgärder som vidtagits eller planeras för att höja kvaliteten inom angivna förbättringsområden. Skolinspektionen avser även att vid kommande tillsynstillfälle följa upp effekterna av den regelbundna tillsynen.

Skolinspektionens beslut med anledning av den regelbundna tillsynen

Skolinspektionen bedömer att verksamheten i Delsbo Waldorfskola i flera avseenden fungerar väl. Såväl elever som föräldrar uttrycker ett stort förtroende för skolan och dess personal. Eleverna trivs och känner sig trygga, vilket kan hänföras till personalens starka engagemang för eleverna och det aktiva värdegrundsarbete som bedrivs vid skolan.

Flertalet av skolans lärare saknar grundskollärarutbildning eller motsvarande utbildning för waldorflärare men har genom mångårigt arbete vid skolan samt kompetensutveckling i waldorfpedagogik förvärvat erfarenhet av undervisning enligt waldorfpedagogikens principer. I ett antal ämnen bedrivs undervisningen i de högre klasserna av s.k. gästlärare som under begränsade perioder tjänstgör i skolan. Även flertalet gästlärare saknar lärarutbildning men besitter ämneskompetens som skolans ordinarie lärare saknar. Skolans system med gästlärare har fått till följd att undervisningen i naturorienterande ämnen till viss del bedrivs på engelska. Skolan har, enligt Skolinspektionens bedömning, inte förmått anpassa undervisningen i berörda ämnen på ett tillfredsställande sätt till varje elevs förutsättningar och behov.

Waldorfpedagogikens grundtanke om att "fostra och undervisa hela den växande människan, hennes upplevelseliv, sociala känsla, viljelivet och hennes intellektuella förmåga" som Delsbo Waldorfskola lyfter fram i sin informationsfolder, avspeglas i såväl skolans undervisning och den dagliga samvaron lärare och elever emellan, som skolans metoder för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling.

Denna "helhetssyn" har, enligt Skolinspektionens bedömning, i flera avseenden positiva effekter på elevernas sociala samvaro i skolan. När det gäller uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling däremot leder den till otydlighet. Både vid uppföljning och vid bedömning av elevernas kunskaper utgår skolan i alltför begränsad utsträckning från de nationella målen i utbildningens olika ämnen eller motsvarande mål i Waldorfskolefederationens läroplan "En väg till frihet". Skolans lokala arbetsplan, som utgör lärarnas huvudsakliga underlag, ger härvidlag inte något stöd då varken mål i utbildningens ämnen eller kriterier för bedömning anges. Någon bedömning av varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till utbildningens mål i alla ämnen i skolår 5 respektive 9 görs inte, vilket skolan måste åtgärda.

Skolan använder i några ämnen ämnesbeteckningar som varken överensstämmer med de nationella ämnesbeteckningarna eller med dem som anges i "En väg till frihet". Även detta försvårar, enligt Skolinspektionen, skolans arbete med att följa upp och bedöma elevernas kunskaper i utbildningens ämnen.

Åtgärdsprogram saknas för elever för vilka skolan vidtar särskilda stödåtgärder, vilket får till följd att insatser som görs, inte systematiskt kan följas upp och utvärderas. Vidare sammanställer skolan inte elevernas resultat och saknar därigenom ett viktigt underlag för att kunna avgöra hur undervisningsmål och metoder kan behöva

förändras, för att alla elever ska ges förutsättningar att i slutet av det femte respektive nionde skolåret minst nå målen i samtliga ämnen.

Eftersom väsentliga underlag saknas kan skolans kvalitetsarbete inte bedrivas på ett systematiskt sätt. Det bör således förbättras. I ett systematiskt kvalitetsarbete utgör en skolas kvalitetsredovisning ett viktigt led. Delsbo Waldorfskolas kvalitetsredovisning måste härvidlag utvecklas för att motsvarar författningarnas krav. En skolas ledning har ett särskilt ansvar för att verksamheten som helhet når de nationella målen. Huvudmannen behöver därför klargöra ledningen av skolans verksamhet så att ansvarsfördelningen tydligt framgår.

Brister som måste åtgärdas

Följande områden inom Delsbo Waldorfskola verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av vare sig enskilda elevers kunskapsutveckling och resultat eller av elevernas samlade kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurserna 5 och 9 (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans engelskspråkiga undervisning i de naturvetenskapliga ämnena anpassas inte på ett tillfredsställande sätt till varje elevs förutsättningar och behov (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan har inte fullgoda rutiner för arbetet med åtgärdsprogram och åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som bedöms ha behov av särskilda stödåtgärder (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Skolan ger inte eleverna fullgoda förutsättningar att uppnå kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar dem som det offentliga skolväsendet ska förmedla avseende val av språk (9 kap. 2 § skollagen).
- Utbildningen vid skolan är inte är avgiftsfri (9 kap. 7 § skollagen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3, 3 a, 4 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Skolinspektionen bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan behöver ge elever och vårdnadshavare en god överblick över elevens kunskapsutveckling och resultat i förhållande till målen i utbildningens olika ämnen.
- Läsårsbrevens behöver utvecklas så att elevens kunskapsutveckling i olika ämnen tydligt framgår. Skolan bör härvid använda de nationella ämnesbeteckningarna eller de som anges i "En väg till frihet".
- Skolan bör ge eleverna ökade möjligheter att påverka och ta ansvar för det egna lärandet.
- Skolan bör, för att tillhandahålla en utbildning som till art och nivå väsentligen motsvarar det offentliga skolväsendet, ompröva beslutet att inte använda datorer i undervisningen.
- Personalens insikter i de föreskrifter som styr verksamheten behöver förbättras.
- Huvudmannen och skolan behöver klargöra ledningen av skolans verksamhet så att ansvarsfördelningen tydligt framgår.
- Skolans arbete för att systematiskt utveckla verksamhetens kvalitet behöver förbättras.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager
Enhetschef

Christiane Chin-von Matérn
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Eva Hederström och Ann-Sofi Pihlgren deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Hudiksvalls kommun

Övriga enligt fastställd sändlista.

Regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan Delsbo Waldorfskola

Grundskola 1-9

Inledning

Skolverket/Skolinspektionen har granskat verksamheten i och besökt Delsbo Waldorfskola den 22-23 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets/Skolinspektionens tredje inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 1977. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 1998 (beslut 1998-06-10, 98:119). I Skolverkets beslut konstaterade Skolverket att Delsbo Waldorfskola uppfyller de krav som skollagen ställer för godkännande av en fristående skola för skolpliktiga elever.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/regelbunden_tillsyn).

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolinspektionens beslut åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vid den tidpunkt som framgår av beslutet.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket/Skolinspektionen, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades skolans ledningsgrupp tillika företrädare för huvudmannen, lärare samt ett urval av elever respektive föräldrar. Skolsköterskan kontaktades per telefon vid senare tidpunkt. Inspektörerna besökte även lektioner i alla årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Huvudmannen för Delsbo Waldorfskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Hudiksvalls kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har vid tidpunkten för tillsynen inte utnyttjat denna rätt men avser att göra det under läsåret 2008/09.

Beskrivning av skolan

Delsbo Waldorfskola	Antal elever
Grundskola	39

Skolverket godkände Delsbo Waldorfskola som en fristående grundskola för årskurserna 1–9 den 1 juli 1977. Skolan har med stöd av övergångsbestämmelser i 2 b kap. 6 § skollagen genom underrättelsebeslut (dnr 99:1152) den 19 november 1999 även fått Skolverkets godkännande att bedriva förskoleklass i anslutning till skolan. Enligt sistnämnda godkännande har skolan rätt till bidrag enligt 2 b kap. 10 a § skollagen.

Huvudman för skolan är Skolföreningen Delsbo Waldorfskola, ideell förening med organisationsnummer 887500-7158.

Verksamheten vid Delsbo Waldorfskola startade läsåret 1977 och omfattar årskurserna 1–9. Under inspektionsbesöket uppgav representant för huvudmannen att förskoleklass för närvarande inte bedrivs av skolan. Huvudmannen har dock för avsikt att återuppta denna verksamhet läsåret 2009/10. Skolan har vid inspektionsbesöket 39 elever. Samtliga elever är folkbokförda i Hudiksvalls kommun.

Delsbo Waldorfskola är belägen i Vedmyra 6 km utanför Delsbo i Hudiksvalls kommun. Skolbyggnaderna ligger i direkt anslutning till skogen. Den omgivande naturen tillsammans med skolans trädgård används till både undervisning och fritid. I den dagliga verksamheten utgår lärarna i hög grad från waldorfpedagogiken såsom den formulerats av dess grundare Rudolf Steiner.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten i Delsbo Waldorfskola i flera avseenden fungerar väl. Såväl elever som föräldrar uttrycker ett stort förtroende för skolan och dess personal. Eleverna trivs och känner sig trygga, vilket kan hänföras till personalens starka engagemang för eleverna och det aktiva värdegrundsarbete som bedrivs vid skolan.

Flertalet av skolans lärare saknar grundskollärarutbildning eller motsvarande utbildning för waldorflärare men har genom mångårigt arbete vid skolan samt kompetensutveckling i waldorfpedagogik förvärvat erfarenhet av undervisning enligt waldorfpedagogikens principer. I ett antal ämnen bedrivs undervisningen i de högre klasserna av s.k. gästlärare som under begränsade perioder tjänstgör i skolan. Även flertalet gästlärare saknar lärarutbildning men besitter ämneskompetens som skolans ordinarie lärare saknar. Skolans system med gästlärare har fått till följd att undervisningen i naturorienterade ämnen till viss del bedrivs på engelska. Skolan har, enligt Skolinspektionens bedömning, inte förmått anpassa undervisningen i berörda ämnen på ett tillfredsställande sätt till varje elevs förutsättningar och behov.

Waldorfpedagogikens grundtanke om att "fostra och undervisa hela den växande människan, hennes upplevelseliv, sociala känsla, viljelivet och hennes intellektuella förmåga" som Delsbo Waldorfskola lyfter fram i sin informationsfolder, avspeglas i såväl skolans undervisning och den dagliga samvaron lärare och elever emellan, som skolans metoder för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling.

Denna "helhetssyn" har, enligt Skolinspektionens bedömning, i flera avseenden positiva effekter på elevernas sociala samvaro i skolan. När det gäller uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling däremot leder den till otydlighet. Både vid uppföljning och vid bedömning av elevernas kunskaper utgår skolan i alltför begränsad utsträckning från de nationella målen i utbildningens olika ämnen eller motsvarande mål i Waldorfskolefederationens läroplan "En väg till frihet". Skolans lokala arbetsplan, som utgör lärarnas huvudsakliga underlag, ger härvidlag inte något stöd då varken mål i utbildningens ämnen eller kriterier för bedömning anges. Någon bedömning av varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till utbildningens mål i alla ämnen i skolår 5 respektive 9 görs inte, vilket skolan måste åtgärda.

Skolan använder i några ämnen ämnesbeteckningar som varken överensstämmer med de nationella ämnesbeteckningarna eller med dem som anges i "En väg till frihet". Även detta försvårar, enligt Skolinspektionen, skolans arbete med att följa upp och bedöma elevernas kunskaper i utbildningens ämnen.

Åtgärdsprogram saknas för elever för vilka skolan vidtar särskilda stödåtgärder, vilket får till följd att insatser som görs, inte systematiskt kan följas upp och utvärderas. Vidare sammanställer skolan inte elevernas resultat och saknar därigenom ett viktigt underlag för att kunna avgöra hur undervisningsmål och metoder kan behöva förändras, för att alla elever ska ges förutsättningar att i slutet av det femte respektive nionde skolåret minst nå målen i samtliga ämnen.

Eftersom väsentliga underlag saknas kan skolans kvalitetsarbete inte bedrivas på ett systematiskt sätt. Det bör således förbättras. I ett systematiskt kvalitetsarbete utgör en skolas kvalitetsredovisning ett viktigt led. Delsbo Waldorfskolas kvalitetsredovisning måste härvidlag utvecklas för att motsvarar författningarnas krav. En skolas ledning har ett särskilt ansvar för att verksamheten som helhet når de nationella målen. Huvudmannen behöver därför klargöra ledningen av skolans verksamhet så att ansvarsfördelningen tydligt framgår.

Brister som måste åtgärdas

Skolinspektionen bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av vare sig enskilda elevers kunskapsutveckling och resultat eller av elevernas samlade kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurserna 5 och 9 (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans engelskspråkiga undervisning i de naturvetenskapliga ämnena anpassas inte på ett tillfredsställande sätt till varje elevs förutsättningar och behov (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan har inte fullgoda rutiner för arbetet med åtgärdsprogram och åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som bedöms ha behov av särskilda stödåtgärder (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Skolan ger inte eleverna fullgoda förutsättningar att uppnå kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar dem som det offentliga skolväsendet ska förmedla avseende val av språk (9 kap. 2 § skollagen).
- Utbildningen vid skolan är inte avgiftsfri (9 kap. 7 § skollagen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3, 3 a, 4 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt Skolinspektionens bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan behöver ge elever och vårdnadshavare en god överblick över elevens kunskapsutveckling och resultat i förhållande till målen i utbildningens olika ämnen.
- Läsårsbrevens behöver utvecklas så att elevens kunskapsutveckling i olika ämnen tydligt framgår. Skolan bör härvid använda de nationella ämnesbeteckningarna eller de som anges i "En väg till frihet".
- Skolan bör ge eleverna ökade möjligheter att påverka och ta ansvar för det egna lärandet.
- Skolan bör, för att tillhandahålla en utbildning som till art och nivå väsentligen motsvarar det offentliga skolväsendet, ompröva beslutet att inte använda datorer i undervisningen.
- Personalens insikter i de föreskrifter som styr verksamheten behöver förbättras.
- Huvudmannen och skolan behöver klargöra ledningen av skolans verksamhet så att ansvarsfördelningen tydligt framgår.
- Skolans arbete för att systematiskt utveckla verksamhetens kvalitet behöver förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge varje elev kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar huvudmannen och skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar:

För skolorna i det offentliga skolväsendet gäller nationella kursplaner i vilka för varje enskilt ämne anges, dels vilka förmågor och kunskapskvaliteter som skolan i sin undervisning ska sträva efter att eleverna utvecklar, dels vilka mål som eleverna minst ska ha uppnått i slutet av det femte respektive nionde skolåret.

I "En väg till frihet", som Delsbo Waldorfskola uppger som ett av sina styrdokument, anges båda dessa slag av mål på motsvarande sätt för vart och ett av de ämnen som ingår i undervisningen i det offentliga skolväsendet och därutöver även för ämnen som är specifika för waldorfskolor.

I ämnena svenska, engelska och matematik finns nationella ämnesprov för årskurserna 5 och 9 som stöd vid bedömning av elevernas kunskaper. Det finns vid tidpunkten för tillsynsbesöket ingen skyldighet för skolor att delta i de nationella ämnesproven för årskurs 5. Däremot är deltagandet obligatoriskt för årskurs 9 för såväl offentliga som fristående skolor.

I Delsbo Waldorfskola genomförs de nationella ämnesproven endast i årskurs 9. Antalet elever i denna årskurs är dock litet och resultaten redovisas därför inte i Skolverkets offentliga statistik. Skolan har gjort en egen sammanställning av provresultaten för åren

2005–2007. Av denna framgår att samtliga elever de senaste två åren fick minst provbetyget Godkänt i alla tre ämnena. För 23 av 30 bedömda prov låg resultaten över nivån för godkänt.

Utöver denna sammanställning av provresultat från de nationella ämnesproven har skolan inte gjort någon översikt över elevernas kunskapsresultat. Enligt företrädare för kollegiet¹ följer varje klasslärare kontinuerligt upp elevernas kunskapsutveckling i olika ämnen, se vidare avsnitten 1.2 och 1.3 nedan. Eleverna i årskurs 5 uppges vanligtvis nå målen för det femte skolåret. Att det förhåller sig så kan skolan dock inte styrka eftersom elevernas måluppfyllelse i utbildningens olika ämnen inte följs upp och sammanställs för årskurs 5. För eleverna i årskurs 9 utgör ett så kallat slutligt omdöme en bedömning av elevens kunskaper i enskilda ämnen respektive ämnesblock. Inte heller dessa sammanställs dock på skolenivå. Skolan saknar således en samlad, dokumenterad bild av elevernas kunskapsresultat för det femte och nionde skolåret, vilket beskrivs mer utförligt samt bedöms i avsnitt 3.3 Rektorns ansvar.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

I Delsbo Waldorfskola följs, enligt lärarna, varje elevs utveckling kontinuerligt upp av den ansvarige klassläraren. Skolan har inte något enhetligt system för detta utan den enskilde läraren väljer metod för sin klass eller sitt ämne. Generellt utgår lärarna från elevernas muntliga och skriftliga insatser samt periodhäftena². Metoddiskussioner förs,

¹ "Självförvaltning är central i waldorfskolor. Kollegiet har en bärande roll i ett antihierarkiskt system" (Waldorfskolefederationens hemsida).

² I waldorfskolor används läroböcker i begränsad utsträckning. Eleverna gör sina egna böcker genom att i lägre åldrar skriva av det läraren skriver på tavlan och senare i allt högre utsträckning föra egna anteckningar från både undervisningen och egna studier. Periodhäftena är ofta rikt illustrerade.

enligt lärarna, regelbundet bl.a. på kollegiemöten som hålls varje vecka. Av samtalen med elever respektive föräldrar framgår också att lärarna för en dialog med dem kring elevernas personliga utveckling i skolan. Skolinspektionens sammanvägda bedömning är dock att lärarna på ett bättre sätt bör följa upp och kommunicera elevernas kunskapsresultat. Bedömningen grundas främst på att lärarna inte på ett tydligt sätt följer upp elevernas kunskaper i förhållande till de mål som gäller för utbildningens olika ämnen. Inom följande områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Uppföljning av resultaten

I de nationella kursplanerna, samt för waldorfskolorna i "En väg till frihet", föreskrivs mål som eleverna ska ha uppnått i varje enskilt ämne i slutet av det femte respektive nionde skolåret. Det är i förhållande till dessa mål som elevernas kunskapsutveckling ska följas upp. Resultaten ska utvärderas så att undervisningsmål och metoder kan prövas och utvecklas.

Delsbo Waldorfskola anger i sin dokumentation att skolans lokala arbetsplan är "det dokument som omedelbart styr skolans verksamhet /.../" och lärarna uppger att elevernas kunskaper följs upp utifrån lokala mål för varje årskurs. Inte heller vid uppföljningen i årskurs 5 uppges de nationella målen för denna årskurs eller motsvarande mål i "En väg till frihet" vara den direkta utgångspunkten.

I skolans lokala arbetsplan, som består av flera olika dokument och bilagor, beskrivs den ideologiska grundsyn på vilken skolans pedagogiska verksamhet vilar. Vidare innehåller den generella beskrivningar av hur undervisningen bedrivs i olika ämnen eller ämnesblock samt en fördelning av stoff eller ämnesområden som ska behandlas under skolans nio år. Under "Övergripande mål och riktlinjer" i skolans lokala kursplan anges bland annat:

"De pedagogiska riktlinjerna bygger på Rudolf Steiners utvecklingspsykologi och människokunskap. Kursplanen är upplagd så att ämnena i de olika klasserna motsvarar elevens egen utveckling och därmed möjlighet till fri, egen medverkan."

Några tydliga årskursvisa mål framgår således inte av skolans lokala arbetsplan. Inte heller framgår hur denna plan förhåller sig till de nationella målen för årskurserna 5 och 9 eller motsvarande mål i "En väg till frihet".

Av såväl skolans läsårsbrev som inspektörernas samtal under inspektionsbesöket framgår att fokus vid uppföljning av elevernas kunskapsutveckling inriktas mot elevernas personliga utveckling snarare än kunskapsresultat i enskilda ämnen. Uppföljning av elevens engagemang, attityd till arbetet t.ex. i fråga om noggrannhet samt lust i lärandet i relation till ämnesstoffet prioriteras under hela grundskoletiden även om målen främst i ämnena svenska, engelska och matematik, från och med sjunde klass ges större utrymme.

Att frågor som elevernas lust och engagemang i lärandet följs upp är naturligtvis viktigt. Väl så viktigt är dock att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling i förhållande till utbildningsmålen. Inte minst behövs en sådan uppföljning som underlag när lärarna ska pröva och utveckla undervisningsmål och metoder samt anpassa verksamheten till elevernas behov, se vidare avsnitt 1.5.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att skolans lärare inte följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling på ett tillförlitligt sätt med utgångspunkt från

målen i samtliga ämnen såsom dessa föreskrivs för elevernas femte respektive nionde skolår. Detta måste åtgärdas.

I samband med sakgranskningen av rapporten uppger skolan att målen för årskurs fem alltid finns i åtanke när elevernas kunskaper följs upp. Lärarna "stämmer hela tiden av delmålen, år för år, för att minst landa på stationerna 5 och 9." Skolan anför även att tydligheten och framför allt dokumentationen kan förbättras.

Utvecklingssamtal

I "En väg till frihet" anges att utvecklingssamtal en gång per termin kompletterar den beskrivning av "elevernas prestationer och utveckling" som årligen ska ges i waldorfskolors s.k. läsårsbrev, se avsnitt 1.3.

Enligt de föräldrar som inspektörerna samtalat med anordnas inte enskilda utvecklingssamtal i Delsbo Waldorfskola förrän i klass 5. Vanligen behandlas alla frågor som rör barnens skolgång på föräldramöten, vilket de föräldrar som inspektörerna samtalat med ställer sig positiva till. Om föräldrarna ger sitt medgivande tas på mötet även upp hur det går för enskilda elever. Enskilda samtal med eller utan barnens närvaro kan dock begäras närhelst föräldrarna så önskar. Telefonkontakt mellan hem och skola uppges också förekomma ofta. Skolans information om barnens kunskapsutveckling i förhållande till målen i utbildningens ämnen ges enligt föräldrarna huvudsakligen i ämnena svenska, engelska och matematik. Av inspektörernas samtal med elever framgår att de förefaller vara ovana vid utvecklingssamtal. Skolans yngre elever tycks över lag vara omedvetna om sina kunskaper i förhållande till mål i olika ämnen medan eleverna i klasserna 7–8 respektive 9 upplever att de får information om de riskerar att inte nå målen i svenska, engelska och matematik. Skolinspektionens sammantagna bild är att skolans information till varje enskild elev och dennes vårdnadshavare inte är tydlig i förhållande till målen för utbildningen.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver ge elever och vårdnadshavare en god överblick över elevens kunskapsutveckling och resultat i förhållande till målen i utbildningens olika ämnen.

I samband med sakgranskningen uppger skolan att utvecklingssamtal generellt ska hållas från klass ett. Skolan har dock inte varit så noga med benämningen av samtalen.

Skolinspektionen vill i detta sammanhang göra skolan uppmärksam på följande: En fristående skola, som inte utfärdar betyg och därmed inte behöver följa grundskoleförordningens 7 kapitel, hade vid den tid då tillsynsbesöket inföll inte skyldighet att upprätta individuella utvecklingsplaner. Detta har dock ändrats från och med 15 juli 2008. Vidare innebär förändringen bland annat att den individuella utvecklingsplanen inte enbart ska vara framtidssyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta.

Allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen har under hösten 2008 reviderats med anledning av ändringen.

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna,

Bedömning av området Bedömning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Delsbo Waldorfskola har inget medgivande att sätta betyg i enlighet med vad som gäller för det offentliga skolväsendet. Likväl måste skolan bedöma i vad mån eleverna i slutet av det femte respektive nionde året minst har uppnått målen i utbildningens samtliga ämnen. Att skolan saknar en sådan bedömning för eleverna i klass 5 framgår under avsnitten 1.1 och 1.2 ovan. I slutet av det nionde skolåret ges i någon mån en bedömning av elevens kunskapsutveckling i flertalet ämnen i form av läsårsbrevet som av skolan under elevernas sista skolår benämns "Slutligt omdöme årskurs 9".

I samtal och intervjuer med lärare, elever och föräldrar framgår att lärarna eftersträvar allsidighet när de bedömer såväl elevernas kunskapsutveckling som sociala utveckling. För klass 9 använder lärarna även de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik som stöd när elevernas resultat bedöms i dessa ämnen. I läsårsbreven för eleverna i klass 8–9 beskrivs elevernas utveckling i flertalet ämnen. Dock överensstämmer ämnesbeteckningarna inte till fullo med vare sig de nationella kursplanerna eller motsvarande i "En väg till frihet". Av föregående avsnitt framgår vidare att de nationella målen inte på ett tydligt sätt tjänar som utgångspunkt när lärarna följer upp elevernas kunskaper. Mot denna bakgrund, som ytterligare belyses nedan, bedömer Skolinspektionen att skolans arbete när det gäller att bedöma elevernas kunskapsutveckling är av mindre god kvalitet.

Utgångspunkt vid bedömning

Enligt skollagen ska en fristående skola ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot kunskaper och färdigheter som det offentliga skolväsendet ska förmedla. För att den fristående skolan ska kunna säkerställa att så sker måste elevernas kunskapsutveckling följas upp och bedömas med utgångspunkt i de nationella målen för utbildningens olika ämnen som anges för det femte och nionde skolåret. För waldorfskolor kan dessa jämföras med målen som för samma skolår anges i "En väg till frihet".

I avsnitt 1.2 beskrivs och bedöms att lärarna inte tillräckligt tydligt har någotdera av dessa måldokument som utgångspunkt när de följer upp elevernas kunskapsutveckling under elevernas femte och nionde skolår. Enligt skolans lokala arbetsplan ska målen i "En väg till frihet" visserligen vara styrande för skolan, vilket även lärarna uppger, men

lärarna framhåller också att skolan har tolkat dem på eget sätt. Fokus i skolans arbetsplan riktas mot övergripande anvisningar om vad som utmärker barnets utveckling i förhållande till exempelvis det naturvetenskapliga eller konstnärliga arbetet samt en fördelning av arbetsområden i utbildningens ämnen eller ämnesblock. I den lokala arbetsplanen anges varken mål som eleverna ska uppnå under olika skolår eller kriterier för bedömning av måluppfyllelse. Lärarnas bedömning av den enskilde elevens kunskapsutveckling sker, i likhet med vad som beskrivs i föregående avsnitt, till stora delar utifrån elevens engagemang, flit, närvaro och förmåga att följa undervisningens struktur och ta sig an ämnes- och arbetsområden. Detta framgår av såväl samtal under inspektionsbesöket som av de äldre elevernas läsårsbrev. Som exempel kan nämnas att lärarna, när det gäller elevernas kunskapsresultat under det femte skolåret, uppger att eleverna uppnår målen med hänvisning till att skolans undervisning följer den lokala arbetsplanen, dvs. år för år behandlar de ämnesområden som enligt waldorfpedagogiken är lämpliga för varje ålder. Någon särskild avstämning i förhållande till målen i årskurs 5 behövs därför inte, enligt lärarna. Lärarna framhåller också att de ser det som viktigare att förbereda eleverna inför gymnasieskolan än att bedöma resultaten för enskilda år.

Skolans grundsyn när det gäller avstämning mot målen i utbildningens olika ämnen återspeglas i läsårsbrev. För eleverna till och med sjunde klass är läsårsbrev riktade till klassen i sin helhet och innehåller beskrivningar av vad klassen har arbetat med under det gångna året. Enligt skolan får eleverna från och med klass 8 personliga läsårsbrev i vilka lärarna beskriver elevens kunskapsutveckling som en sammanvägning av elevens engagemang och förmåga i olika ämnen. Beskrivningarna ger dock ingen vägledning i förhållande till utbildningsmålen. Detta gäller även elevernas slutliga omdömen i slutet av det nionde skolåret men i dessa avslutas beskrivningen i respektive ämne med att läraren också bedömer om eleven har gjort en godkänd insats eller ett godkänt arbete. Bedömningen görs således i relation till arbetsinsats snarare än till målen för ämnet. Omdömet Godkänd används, enligt lärarna, för att skolan uppfattar att det avkrävs dem för att eleverna ska kunna tas in till gymnasieskolan. Skolinspektionen vill i detta sammanhang understryka att skolan inte har Skolverkets godkännande att sätta betyg. Elever från skolor som inte sätter betyg ska tas in till gymnasiet på den fria kvoten. Det är således elevens behörighet, dvs. att målen för det nionde skolåret uppnåtts i ämnena svenska, engelska och matematik som måste kunna styrkas.

Vid sakgranskningen framhåller skolan bl. a. vikten av en avstämning mot målen i klass fem och nio och uppger att en sådan alltid görs. Vidare uppges att alla elever från första klass förutom det övergripande läsårsbrevet får ett brev som är personligt utformat som "några ord på vägen". Dessa övergår för skolans äldsta elever till regelrätta omdömen.

Delsbo Waldorfskola använder ämnesbeteckningar som delvis skiljer sig såväl från de nationella ämnesbeteckningarna som från dem som anges i "En väg till frihet", vilket ytterligare kan försvåra för eleven att förstå i vad mån de nationella målen har uppnåtts. Som två exempel kan nämnas att ämnet "hemkunskap"³ i Delsbo Waldorfskola har ersatts av ämnet "matlagning", och musik har ersatts av "sång". Undervisningen i de praktiska delarna av ämnet hemkunskap bedrivs huvudsakligen genom att eleverna planerar för samt deltar i tillagningen av skollunchen. Av inspektörernas samtal med

³ Benämningen i "En väg till frihet" av ämnet hem- och konsumentkunskap.

elever framgår att de inte anser sig få annat än dessa delar av ämnet. Läsårsbrevens för klasserna 8 och 9, i vilka "matlagning" tas upp som ett eget ämne, bekräftar elevernas uppfattning.

Vid sakgranskningen uppger skolan att de teoretiska delarna av ämnet hemkunskap ingår i undervisningen i biologi, matematik, geografi och samhällskunskap. Vidare uppges att ämnesbeteckningen sång inte motsvarar skolans undervisning i musik som också innehåller "musikhistoria, tonlära, instrumentspel, dans o.s.v."

Med hänvisning till vad som ovan beskrivs om elevernas uppfattning vill Skolinspektionen påpeka vikten av att skolan tydliggör för eleverna vilka ämnen som ingår i ämnesövergripande undervisning.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att läsårsbrevens behöver utvecklas så att elevens kunskapsutveckling i olika ämnen tydligt framgår. Skolan bör vidare använda de nationella ämnesbeteckningarna eller de som anges i "En väg till frihet".

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är saklig och allsidig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Delsbo Waldorfskola har, med anledning av ett ringa antal elever i varje åldersgrupp, organiserat undervisningen i åldersblandade klasser med upp till tre årsgrupper i samma klass. En sådan organisation ställer särskilda krav på lärarna eftersom waldorfskolors undervisningsstruktur vanligtvis utgår från åldershomogena klasser. Lärarna uppger att man löser detta, dels genom att samarbeta, dels genom att presentera arbetsområden med en sådan bredd och variation av svårighetsgrader att varje åldersgrupp kan arbeta utifrån sina förutsättningar. Denna bild bekräftas av skolans äldre

elever som uppger att man i klasserna 4–6 respektive 7–8 arbetar med samma sak men att krav och svårighetsgrader varierar. Såväl elever som föräldrar uttalar ett stort förtroende för skolans arbetssätt. Vidare ger inspektörernas lektionsbesök och samtal under tillsynsbesöket belägg för att olika kunskapsformer ges utrymme i skolans undervisning.

Enligt företrädare för kollegiet används samtalet som metod vid varje lektion för att lärare och elever tillsammans ska kunna hitta det bästa sättet för elevernas lärande. Denna bild bekräftas i någon mån vid inspektörernas samtal med skolans äldre elever. Skolans yngre elever däremot förefaller inte att ha uppfattat att de ges möjlighet att kunna påverka arbetssätt och innehåll.

Skolinspektionen bedömer att utbildningen, utifrån ovan angivna bedömningspunkter, i huvudsak genomförs med god kvalitet. Inom följande område bedömer dock Skolinspektionen att skolans arbete bör förbättras för att till fullo motsvara styrdokumentens mål och krav.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

En fristående grundskola ska enligt skollagen följa de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet. Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94)⁴ fastställer att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Waldorfskolor har generellt en delvis avvikande inställning till elevinflytande. Den pedagogiska verksamheten är i synnerhet i de lägre klasserna upplagd utifrån grundsynen om en lagbundenhet i människans utveckling och uppväxtens olika faser som formulerats av waldorfpedagogikens grundare Rudolf Steiner. Delsbo Waldorfskola anger i sin lokala kursplan att skolans pedagogiska inriktning utgår från Rudolf Steiners utvecklingspsykologi och människokunskap.

Under tillsynsbesöket kunde inspektörerna se exempel på att eleverna, främst i de högre klasserna, i viss mån kan påverka arbetssätt och innehåll. Av samtalen med elever och lektionsbesöken framgår dock att skolans yngre elever arbetar enligt lärares anvisningar och med samma uppgifter oavsett ålder. Vidare framgår att eleverna inte känner till, alternativt i begränsad omfattning är insatta i målen för utbildningens olika ämnen, se avsnitt 1.2.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör ge eleverna ökade möjligheter att påverka och ta ansvar för det egna lärandet. Skolinspektionen vill vidare påpeka att detta förutsätter att eleverna är insatta i målen för utbildningen.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,

⁴ I den senaste versionen av "En väg till frihet" ansluter sig Waldorfskolefederationen till värdegrunden och de nationella utbildningsmålen, såsom de uttrycks i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94).

- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Föräldrar som inspektörerna samtalat med uppger att skolan vid behov ger eleverna särskilt stöd. Att klasserna är små och lärartätheten hög ger, enligt kollegiet, goda förutsättningar att tillgodose varje elevs behov. Formerna för stödinsatser diskuteras i kollegiet. Stöd och särskilt stöd ges såväl av läraren inom klassens ram som enskilt med hjälp av assistent. Särskilt stöd till enskilda elever ges även av skolans bildterapeut. Skolans arbete med särskilda stödåtgärder dokumenteras dock inte i överensstämmelse med författningarnas krav.

Skolinspektionens sammanvägda bedömning att området Anpassning av verksamheten till elevernas behov är av mindre god kvalitet grundas främst på att undervisningen i naturorienterande ämnen, i synnerhet kemi, inte i tillräckligt hög grad anpassas till enskilda elevers förutsättningar och behov samt att åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever i behov av särskilt stöd. Av vikt i detta sammanhang är också vad som nedan i avsnitt 3.2 beskrivs om att specialpedagogisk kompetens, med undantag för bildterapi, saknas vid skolan. Inom följande områden bedömer skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Individanpassad undervisning

Enligt skollagen ska en fristående skola svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. I Lpo 94 föreskrivs att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. I "En väg till frihet" anges på motsvarande sätt att "de vuxnas första uppgift vid en waldorfskola är att se till elevernas behov".

I Delsbo Waldorfskola bedrivs undervisningen i naturorienterande ämnen delvis på engelska eftersom en engelsktalande gästlärare ansvarar för delar av undervisningen. Enligt kollegiet finns alltid en assistent som tjänstgör som tolk med på lektionerna. Vidare uppges att det pedagogiska ansvaret för undervisningen inte överlämnas till gästläraren. Enligt föräldrarna hjälper eleverna varandra i stor utsträckning vid dessa lektioner, vilket de ser som positivt. Av samtal med eleverna framgår dock att språksvårigheter vållar problem för en del av dem, då de inte fullt ut förstår och kan följa undervisningen. Även av läsårsbreven, i vilka gästläraren ger ett personligt omdöme till varje elev, framgår att bristande språkförståelse utgör ett hinder för flera av eleverna när de ska tillgodogöra sig undervisningen i kemi. Vidare framgår att alla elever inte till fullo kan ges tillräckliga utmaningar.

Att undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena bedrivs på ett för eleverna främmande språk ställer, enligt Skolinspektionen, särskilt stora krav på skolan när det gäller

anpassning till elevernas individuella förutsättningar och behov. Ansvar för att eleverna ska kunna förstå komplicerade naturvetenskapliga sammanhang som förklaras på engelska kan inte åläggas klasskamrater eller en assistent. Det pedagogiska ansvaret för undervisningen i ett ämne som bedrivs av en gästlärare kan, enligt Skolinspektionen, heller inte åläggas klassläraren. Lärprocessen i sig utgör en helhet och gästlärarens pedagogiska överväganden i förhållande till ämnets karaktär och innehåll måste därför styra valet av metoder.

Skolinspektionen bedömer att skolans engelskspråkiga undervisning i de naturvetenskapliga ämnena inte på ett tillfredsställande sätt anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

Åtgärdsprogram

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar i förordningen om fristående skolor införts avseende åtgärdsprogram. Ansvar har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att behoven utreds om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Det som enligt förordningen ankommer på rektorn kan i waldorfskolor fullgöras av skolans ledning.

Delsbo Waldorfskola har för inspektörerna presenterat ett dokument benämnt "Särskilt stöd - Åtgärdsprogram" i vilket skolans ideologiska grundsyn, skolans syn på särskilt stöd respektive allmänt förebyggande arbete samt skolans arbete med åtgärdsprogram beskrivs. Detta dokument är daterat 2001 och förefaller vid inspektionsbesöket inte vara i aktivt bruk. Även ett flödesschema över arbetet med åtgärdsprogram har presenterats. Av samtalen med företrädare för såväl kollegiet som elevvården framgår dock att oklarhet råder kring åtgärdsprogrammets syfte och funktion. Detta får till följd att åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever som i någon form får särskilt stöd.

Enligt företrädare för elevvården upprättas åtgärdsprogram endast då extraordinära insatser krävs, vilket det åtgärdsprogram som inspektörerna har tagit del av ger belägg för. Med extraordinära insatser avser skolan sådana åtgärder som skolan inte kan klara av inom ramen för den egna verksamheten. För hanteringen av dessa åtgärdsprogram ansvarar en av skolans elevvårdsansvariga lärare. De finns inte tillgängliga vid tillsynsbesöket. I övriga fall, exempelvis om en elev riskerar att inte nå målen i ett ämne, planeras stödåtgärder i första hand vid samtal i kollegiet. Enligt företrädare för kollegiet ansvarar i dessa fall varje klasslärare för att åtgärdsprogram upprättas. Inte heller sådana åtgärdsprogram finns tillgängliga vid tillsynsbesöket. Vidare dokumenteras inte kollegiets samtal när stödåtgärder planeras vilket, enligt Skolinspektionen, gör det svårt att följa upp vidtagna åtgärder samt att utvärdera resultaten.

Sammantaget tyder ovanstående på att det råder oklarhet i vilka fall och hur åtgärdsprogram ska upprättas. Skolinspektionen bedömer att skolan inte har fullgoda rutiner för arbetet med åtgärdsprogram samt att åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever som bedöms ha behov av särskilda stödåtgärder. Detta måste åtgärdas. Se vidare Allmänna råd, SKOLFS 2008:25, För arbete med åtgärdsprogram.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Delsbo Waldorfskola bedriver enligt Skolinspektionens bedömning ett gott värdegrundsarbete som genomsyrar såväl samvaro som studiemiljö. Eleverna uppger att de känner sig trygga med varandra, små som stora, och framhåller att de trivs i sin skola.

Lärarna är måna om att alltid finnas till hands för eleverna. Ett konkret tecken på hur detta synsätt genomsyrar verksamheten är att personalrum saknas och att skolans kök är den centrala mötesplatsen för alla, såväl barn och ungdomar som vuxna. Skolans äldre elever, inte minst de med erfarenhet från andra skolor, lyfter fram som mycket positivt och utmärkande för Delsbo Waldorfskola att "det inte finns någon mur mellan lärare och elever".

Både elever och föräldrar som inspektörerna samtalat med uttalar att skolan arbetar mycket aktivt för att kränkningar inte ska förkomma. Bråk eller osämja som ändå uppstår tar lärarna genast tag i och reder ut tillsammans med de berörda. Vid behov tas frågor som dessa också upp under veckans storsamling för hela skolan. Inom följande områden bedömer dock Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Likabehandling

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinrikt-

tat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Delsbo Waldorfskola har upprättat en likabehandlingsplan i vilken skolans målinriktade arbete för att förhindra diskriminering och all form av kränkning beskrivs. Likabehandlingsplanen innehåller både det förebyggande arbete som ständigt ska pågå och en "handlingsplan vid upptäckt av kränkningar av olika slag". I planen framhålls att den ska uppdateras årligen och göras känd för alla föräldrar och elever. Planen är dock inte daterad och det framgår inte om eller på vilket sätt den utgår ifrån en aktuell kartläggning av verksamheten. Likabehandlingsplanen har utarbetats av kollegiet. Eleverna har, enligt vad som framgår under tillsynsbesöket, inte varit delaktiga i arbetet.

Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan samt arbetet med planen inte till fullo uppfyller styrdokumentens krav. Detta måste åtgärdas.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden,
- om varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Huvudmannen uttrycker såväl i sin dokumentation som vid samtal under tillsynsbesöket att Delsbo Waldorfskola är öppen för alla som ansöker om plats. Skolan har hittills alltid kunnat bereda plats. I enskilda fall, då elevens skolgång befaras kräva omfattande stödinsatser, kan inte skolan utlova plats med mindre än att en överenskommelse om extra resurser har träffats med elevens hemkommun.

En fristående skolhuvudman ska enligt skollagen och dess förarbeten ha en möjlighet att avböja att ta emot elever, om ett mottagande skulle innebära betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter, och elevens hemkommun inte är beredd att kompensera skolan för dessa. Skolinspektionen bedömer att Delsbo Waldorfskola tar emot elever enligt bestämmelserna. Skolinspektionen vill dock påpeka för skolan att den grundläggande principen om öppenhet, som gäller för såväl fristående som offentliga skolor, ålägger skolan ett stort ansvar att i samverkan med elevernas hemkommuner finna lösningar som möjliggör att eleven kan tas emot av skolan.

Skolinspektionens sammanvägda bedömning, att området Tillgång till likvärdig utbildning är av mindre god kvalitet, ska ses mot att skolans arbete behöver förbättras inom nedan angivna områden.

Undervisningstid och valmöjligheter

En fristående skola ska enligt skollagen ge en utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som det offentliga skolväsendet ska förmedla.

Enligt samstämmiga uppgifter från kollegiet, föräldrar och elever ger Delsbo Waldorfskola inte eleverna möjlighet att välja ett andra språk. Orsaken uppges vara att skolan saknar lärare. Elevernas undervisning i tyska, som skolan tidigare anordnat, har därmed avbrutits. Skolinspektionen bedömer att skolan, till följd av att språkval inte erbjuds, inte ger eleverna fullgoda förutsättningar att uppnå kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar dem som det offentliga skolväsendet ska förmedla. Detta måste åtgärdas.

Utrustning och lokaler

För att skolan ska kunna ge en utbildning som till art och nivå väsentligen motsvarar utbildningen inom det offentliga skolväsendet krävs bland annat att skolan har ändamålsenliga lokaler och nödvändig utrustning.

Delsbo Waldorfskola bygger, enligt företrädare för kollegiet, successivt ut och utrustar sina lokaler. Skolan saknar idrottssal. Undervisning i idrott och hälsa bedrivs för klasserna 7–9 i en idrottssal som skolan hyr i en kommunal skola. De yngre eleverna har, med undantag för simning, sin idrottsundervisning i skolans lokaler samt utomhus på skolgården och i den omgivande naturen. Skolans kök används till "matlagningen" inom ämnet hemkunskap; särskilda lokaler finns för undervisning i naturorienterande

ämnen respektive bild samt för drama och teateruppsättningar. Skolan har inga datorer för eleverna och använder inte heller andra tekniska hjälpmedel, såsom TV och radio, i undervisningen. I en bilaga till skolans lokala arbetsplan anges skälen för skolans beslut. /.../ "att inte introducera datorn i den pedagogiska miljön, baserat på tanken att kunskapsutvecklingen, och därmed individens utveckling hindras av att processen förpassas till det yttre verktyget". /.../ Enligt bilagan omprövas beslutet periodvis men kollegiet har hittills inte funnit anledning att ändra det.

Tillgång till datorer med adekvat programvara är, enligt skolinspektionen, idag att betrakta som nödvändig, i synnerhet för skolans äldre elever, för att skolan ska kunna bedriva en tidsenlig utbildning. Skolinspektionen bedömer att skolan, med hänsyn tagen till det ringa antalet elever, i huvudsak har lokaler och utrustning för den undervisning som ska bedrivas. Dock bör skolan, för att tillhandahålla en utbildning som till art och nivå väsentligen motsvarar det offentliga skolväsendets, ompröva sitt beslut att inte använda datorer i undervisningen.

Avgifter

Enligt skollagen ska utbildningen vid en fristående skola som har rätt till bidrag från elevernas hemkommuner vara avgiftsfri. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker, skrivmateriel, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. Eleverna ska också erbjudas kostnadsfria skolmåltider.

I Delsbo Waldorfskola erlägger föräldrarna en medlemsavgift till Skolföreningen Delsbo Waldorfskola i vilken föräldrar och lärare enligt stadgarna är självskrivna medlemmar. Årsmötet beslutar om årsavgiften. Av samtalet med föräldrarna framgår att avgiften på f.n. 100 kr (enligt skolkatalogen 150 kr), inte uppfattas som ett absolut krav. Av skolkatalogen framgår vidare att bl.a. städning och vintertid även "eldning av skolan" ingår i föräldrarnas åtaganden. Föräldrarna förväntas också lämna bidrag i form av råvaror till skolmåltiderna och skolans basar. Föräldrarnas arbetsinsatser är schemalagda. I samband med resor som skolan anordnar inom ramen för utbildningen tas avgifter ut. Uppgifterna om avgifternas storlek varierar mellan 200 och 500 kr. Enligt föräldrarna åtar sig skolan att täcka kostnaderna vid dessa resor om en familj själv inte kan bidra.

Sammantaget kan dock de avgifter och arbetsinsatser som föräldrarna anmodas stå för inte anses utgöra den ringa kostnad som lagstiftaren avser. Skolinspektionen bedömer att utbildningen inte är avgiftsfri, vilket måste åtgärdas. Skolinspektionen vill särskilt erinra om att rätten till bidrag är beroende av att skolan inte tar ut avgifter som strider mot skollagen.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,

- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Avgörande för en utbildnings kvalitet är lärarnas kompetens. I förordningen för fristående skolor undantas waldorfskolor från skollagens allmänna bestämmelser om lärares behörighet. Lagstiftarens intentioner är att waldorfskolor ska ges möjlighet att anställa pedagogisk personal med en lärarutbildning inom den egna pedagogiska inriktningen.

Delsbo Waldorfskola har vid tidpunkten för tillsynsbesöket inte någon klassansvarig lärare som har grundskollärarutbildning eller motsvarande utbildning för waldorflärare. Lärarna har i varierande grad annan akademisk utbildning eller utbildning inom konstnärliga yrken. Skolans bild- och speciallärare är utbildad konstterapeut och ansvarar även för bildterapi. Majoriteten av skolans ordinarie pedagogiska personal har arbetat länge på skolan. Genom mångårig yrkesutövning, som kombinerats med handledning samt kompetensutveckling, främst i waldorfpedagogik, har lärarna förvärvat erfarenhet och vana att undervisa. Kollegiets sammantagna ämneskompetens täcker dock inte samtliga ämnen som ska ingå i elevernas utbildning. Skolan använder sig därför i stor utsträckning av gästlärare som i perioder undervisar eleverna i bl.a. naturvetenskapliga ämnen, musik och engelska. Gästlärarna anställs, enligt företrädare för kollegiet, i första hand för att garantera gedigen ämneskompetens medan deras pedagogiska utbildning kan variera. Detta har bl.a. fått till följd att undervisningen i naturorienterade ämnen delvis bedrivs på engelska, vilket beskrivs i avsnitt 1.5. Skolan uppger att andelen elever med behov av särskilt stöd är hög. I kollegiet finns dock ingen specialpedagogisk kompetens utöver den bildterapeutiska.

Enligt företrädare för kollegiet gör huvudmannen stora ansträngningar att regelbundet rekrytera utbildad personal. Skolans litenhet och geografiska läge uppges försvåra detta arbete väsentligt. Kompetensutveckling ses därför som angelägen av kollegiet och framhålls i skolans kvalitetsredovisning. Ett uttryck för detta är att skolan f.n. understödjer lärares fortbildning till waldorflärare. Skolinspektionen ser positivt på skolans insatser och förutsätter att skolan fortsätter sina ansträngningar att rekrytera utbildade lärare.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen skolans kvalitet som mindre god inom detta bedömningsområde. Personalens insikt i de föreskrifter som styr utbildningen bör också förbättras.

Personalens insikter i de föreskrifter som styr

I flera av rapportens avsnitt framgår att skolans verksamhet inte till fullo överensstämmer med de krav som styrdokumentet ställer på verksamheten i grundskolan. Oklarhet om när åtgärdsprogram ska upprättas, brister i uppföljning och utvärdering av elever-

nas kunskaper i förhållande till de nationella utbildningsmålen, avgifter i utbildningen är några exempel på detta. I samtal med lärarna framgår att de inte till fullo har nödvändiga insikter i gällande författningar. Skolan har vid tidpunkten för tillsynen påbörjat ett utvecklingsarbete för att förbättra skolans dokumentation inom områden som även Skolinspektionen påtalar. En förutsättning i detta arbete är att personalen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr verksamheten. Skolinspektionen bedömer att personalens kunskap i detta avseende behöver förbättras.

3.3 Rektorns ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektorns ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt förordningen om fristående skolor får ledningen av utbildningen i en waldorfskola utövas av flera personer.

Av Delsbo Waldorfskolas beskrivning av sin organisation, som anges i skolans lokala kursplan, framgår att skolföreningen Delsbo Waldorfskola ansvarar för skolans yttre organisation. Skolföreningen är enligt stadgarna "öppen för alla som vill stödja skolans verksamhet. Föräldrar och lärare är självskrivna medlemmar". Föräldrarna ansvarar för "ekonomi, föreningsarbete, skötsel av lokaler, skolmaten, basarer, studiegrupper mm.". Kollegiet, som består av de lärare som är fast knutna till skolan, ansvarar gemensamt för det pedagogiska arbetet och för allt som hör samman med detta. Det pedagogiska ledarskapet för verksamheten delas således av kollegiet. Av flera avsnitt i denna rapport framgår att skolan bör förbättra sin verksamhet eller rätta till brister. Skolinspektionens sammantagna bedömning är därför att bedömningsområdet är av mindre god kvalitet. Inom följande områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Rektorns ansvar

Det pedagogiska ledarskapet och ansvaret, som i andra skolor åvilar skolans rektor, ankommer i Delsbo Waldorfskola på kollegiet. Kollegiet ska följaktligen ansvara för att

verksamheten inriktas på att nå de nationella målen, att resultat följs upp och utvärderas samt att beslut fattas enligt bestämmelserna.

I avsnitt 1.1 Kunskapsresultat beskrivs att skolan saknar en samlad bild av elevernas kunskapsresultat för det femte och nionde skolåret vilket krävs för att skolan systematiskt ska kunna analysera resultaten. Detta får till följd att det blir svårare för skolan att bedöma vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att eleverna ska ges förutsättningar att i slutet av det femte respektive nionde skolåret minst nå målen i samtliga ämnen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att skolan systematiskt måste följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat i årskurserna 5 och 9 i samtliga ämnen.

Av inspektörernas samtal och intervjuer med lärare, föräldrar samt elever framgår att två av skolans lärare i praktiken upplevs som ledare för skolan. En ansvarsfördelning dem emellan med en "chefsideolog" och en "praktiskt och administrativt ansvarig", framträder i viss mån under inspektörernas besök i skolan. Båda är mycket förtroga med verksamhetens alla delar och tillsammans förefaller de i praktiken utföra många av de uppgifter som i andra skolor fullgörs av rektorn. Detta ledarskap har dock inte tydliggjorts i skolan, vilket kan vara en bidragande orsak till att verksamheten inte till fullo uppfyller de mål och krav som styrdokumentet ställer.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och skolan behöver klargöra ledningen av skolans verksamhet så att ansvarsfördelningen tydligt framgår.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Av ett flertal avsnitt i denna rapport framgår att skolan inte har fullgoda system för att följa upp och utvärdera verksamheten. Företrädare för kollegiet uppger att skolan är medveten om att rutiner för dokumentation saknas. Skolan har därför påbörjat ett arbete med att förbättra detta. Skolinspektionens sammantagna bedömning är dock att skolans kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet. Inom följande områden bedömer Skolinspektionen att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Systematiskt kvalitetsarbete

En skolas kvalitetsarbete syftar till att resultaten följs upp och utvärderas och att un-

dervisningsmålen ständigt prövas så att verksamheten kontinuerligt utvecklas i riktning mot de nationella målen för utbildningen.

Delsbo Waldorfskola anger i sina kvalitetsredovisningar en definition på skolans kvalitetsarbete: "Kvalitetsarbetet är den del av skolans verksamhet som värdegrader skolans arbete med hänsyn till skolans mål, genom att uttrycka målen, utveckla strategier för att uppnå målen, och bedömer i vilken mån de uppnåts." I rapportens avsnitt 1.2 och 1.3 beskrivs att skolan inte följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling på ett fullgott sätt: skolans lokala mål är inte tydligt formulerade; de nationella målen för utbildningen utgör inte den tydliga utgångspunkt för skolans analys av elevernas kunskapsutveckling som krävs för att skolan ska kunna bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas för ökad måluppfyllelse; dokumentation av den uppföljning som görs saknas till stora delar. Underlag saknas således ännu för att skolan ska kunna bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete på det sätt som skolan själv definierar ett sådant arbete. Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att systematiskt utveckla verksamhetens kvalitet behöver förbättras.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska en skolas kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja skolans kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. I kvalitetsredovisningen ska även skolans likabehandlingsplan följas upp och utvärderas.

Inspektörerna har tagit del av skolans två senaste kvalitetsredovisningar. Dessa innehåller, utöver vad som beskrivs ovan under kvalitetsarbete, en beskrivning av skolans övergripande målsättningar och metoder, beskrivningar av fyra områden som skolan anger för sitt kvalitetsarbete (kollegiet, skolföreningen/föräldrasamarbete, lärar-elevsamarbete, resultat/omdömen/ betyg) samt beskrivningar av verksamheten när det gäller medarbetare respektive materiella förutsättningar. Inom områdena kunskaper samt normer och värden ges en allmän beskrivning av skolans arbete. Som enda resultat när det gäller elevernas kunskapsutveckling presenteras en sammanställning av elevernas resultat vid de nationella ämnesproven i årskurs 9. I kvalitetsredovisningarna anges utvecklingsområden för nästkommande år under flera avsnitt. Hur eller om dessa följs upp året därpå framgår dock inte tydligt. Inte heller redovisas resultatet av skolans uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen.

I samband med sakgranskningen uppger skolan att "kvalitetsredovisningen är bl.a. ett resultat av flera olika arbeten/dokument som genom åren utarbetats i konsensus på skolan (Föräldrar/lärare/elever) samt de intentioner som för närvarande lever bland föräldrar och medarbetare".

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolans kvalitetsredovisning inte motsvarar de krav som fastställts i ovan angivna förordning (se vidare Allmänna råd om kvalitetsredovisning SKOLFS 2006:18).

3.5 Huvudmannaskap och tillstånd

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet,
- om huvuddelen av skolans undervisning bedrivs med hjälp av lärare som är anställda av skolan,
- om utbildningen sker inom ramen för Skolverkets tillstånd.

Bedömning av området Huvudmannaskap och tillstånd:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet och undervisningen bedrivs med lärare som är anställda av skolan. Skolan har de senaste tre läsåren inte bedrivit verksamhet motsvarande förskoleklassen. Verksamhet för sexåringar, för vilka föräldrarna önskar waldorfpedagogik, anordnas enligt skolan i den waldorfförskola som har kommunens godkännande samt bidrag för denna verksamhet. Huvudmannen uppger dock att skolan avser att åter anordna förskoleklass från och med läsåret 2009/10.

3.6 Stabilitet

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi så att skolans varaktighet och elevernas fortsatta skolgång kan garanteras.

Bedömning av området Stabilitet:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Huvudmannen bedömer i sin prognos för antalet elever i Delsbo Waldorfskola att eleverna kommer att bli fler på några års sikt. Prognosen är allmänt hållen och bygger på uppgifter om antalet barn i den waldorfförskola från vilken flertalet av skolans elever i klass 1 brukar komma. Huvudmannens mål är att skolan ska fortsätta att vara en liten skola med 40-60 elever. Huvudmannen har noterat att det totala antalet elever i grundskoleåldern för närvarande sjunker i kommunen. För att göra Delsbo Waldorfskola känd har extra informationsmöten hållits och skolan har satsat på att utveckla sin hemsida. Av den senaste kvalitetsredovisningen framgår dock att resultatet från informationsmötet inte motsvarar kollegiets förhoppningar.

Huvudmannens årsredovisning för räkenskapsåret 2005/06 uppvisar ett underskott om knappt 270´kr. Underskottet förklaras av att skolan valde att inte förändra klassorganisationen för klass 9 trots att antalet elever var mycket litet. Svängningar i elevunderlaget uppger skolan sig kunna hantera inom ramen för tidigare års överskott. För budgetåret 2007/08 redovisas ett överskott på 176´kr.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att Delsbo Waldorfskola för närvarande uppfyller de krav på stabilitet som ställs på en fristående skola. Skolinspektionen förutsätter dock att huvudmannen vidtar ytterligare åtgärder för att kunna säkerställa att antalet elever vid skolan blir tillräckligt stort för att garantera fortsatt stabilitet.

Datum	Ort
2008-12-05	Stockholm

Christiane Chin-von Matérn

Ann-Sofi Pihlgren